

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 180. Hæretici an & qualiter, & qui puniendi ultimo supplicio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73982](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73982)

fidei irregularitatem incurrant; observant Farin. n. 106. *Pepia l. c. 9. §. 9. comment. 106. Castrop. n. 3.* & alii apud illum, quidquid in contrarium dicat Delrio de *Magarum inquisit. l. 5. §. 7. in princ.* nimirum posse hoc medio vitam illius abbreviare.

Quest. 180. Hæretici an, qualiter, & qui puniendi ultimo supplicio?

1. Resp. ad Primum: Posse Hæreticos puniri pœnâ mortis, & potestatem hanc à Christo concessam Ecclesiæ, cum sine ea rebelles coercere, delicti in hoc genere commissa vindicare, putrida & toti corpori vel maximè nociva membra rescicare nequirit, & sic non satis provifum Ecclesiæ, consentiunt omnes & optimè probant, Bellarm. *L. 3. de Laicis. c. 21. & c. 22. Covar. L. 2. var. c. 10. num. 10. Valent. Tom. 3. d. 1. q. 11. p. 3. Castrop. l. c. p. 2. n. 2. Suar. de fide. d. 20. §. 1. & §. 3. n. 22.* ubi etiam asserit erroneum esse, hanc potestatem negare Ecclesiæ, utpote definitum ab Urban. VIII. in *Extrav. unam Sanctam de major. & obed. ab Innoc. IV. in C. ad Apostol. de sent. & re judic. in 6.* Idem statuitur per leges Imperatorias, *L. quicumque C. h. t. c. c.*

2. Resp. ad Secundum: Ad hanc pœnam mortis, etsi condemnare possit & debeat Ecclesiæ, non tamen eam exequitur per ministros Ecclesiasticos, sed per Laicos, & mediâ illorum potestate temporali juxta *C. ad abolendam. §. præterea. h. t.* utpote inferiore & subdita potestati spirituali; ubi verò à Judicibus fidei seculari brachio traditus est puniendus, debet Judex secularis statim exequi pœnam, nec potest remissionem facere. *C. ut officium h. t. in 6.* aliàs ut fautor Hæreticorum puniri potest, *Castrop. n. cit. p. 2.* Priùs autem, antequam brachio seculari tradatur & pœnâ hac afficiatur, tentanda omnia, quæ Judicibus fidei convenientia visa fuerint, ut errorem suum agnoscat, inter quæ præcipuum est, ut vicis doctis convincendus tradatur, *Castrop. num. 3.* & si clerici sunt priùs à suis Ordinibus degradantur, per *C. excommunicamus. h. t.* de quo vide dicta supra.

3. Resp. ad tertium, Primò: Pœnâ mortis afficiuntur Hæretici impœnitentes, pertinaciter persistentes in sua Hæresi, ut constat ex *L. Arriani. §. Mavichæis. L. quicumque. C. h. t.* & *C. ad abolendam. h. t.* Farin. *q. 196. §. 1. num. 4. Eymet. l. c. 9. 40. n. 1. Decian. tract. crim. L. 5. c. 55. in fin. Clar. §. Hæresis. n. 7. Azor. p. 1. L. 8. c. 13. §. ultima pœna. Suar. de fide. d. 22. §. 2. num. 3.* Et quidem de consuetudine comburuntur, teste Abb. in *C. ad abolendam. h. t. num. 13.* quin & vivi, præcipuè Hæresiarchæ, Farin. *num. 5. Castrop. num. 3.* in quo casu, ut iidem os eorum & lingua obligari debent, ne suis blasphemis astantes scandalizent. Porro pœnam mortis (non tamen pœnas alias, puta exilii, triennium ad triennium evadunt Hæretici verè pœnitentes, & errorem suum sponte; & non metu mortis abjurantes statim seu continuò ac deprehensi, id est, antequam depositiones testium aliq̄ue processus contra ipsos fiant; ut dictum *quæst. præced. de carcere perpetuo,* quamvis Sylv. *v. Hæreticus §. 1. n. 18.* Farin. *num. 8.* Clar. *num. 8.* Gonz. *ad L. abolendam n. 4.* quos sequitur Reiffenst. *h. t. num. 327.* & alii testantes de communi consuetudine & praxi etiam tribunalium Inquisitionis, idem admittant, si errorem suum priùs post incarcerationem, postque receptas ac publicatas probationes, imò post sententiam latam à Judice Ecclesiastico, modò antequam Curia Seculari tradan-

R. P. Leur. Jur. Can. Lib. V.

tur, fateantur & pœniteant. Sumitur hæc evasio mortis pœnitentium Hæreticorum ex *C. abolendam. h. t.* & *ibi. Fagn. num. 15. & C. excommunicamus. & ex ea ratione, quòd licet aliàs ordinariè loquendo pœnitentia non liberet à pœna mortis per crimen promerita, hoc tamen speciale fit in crimine Hæresis, ut pia Mater Ecclesiæ nullum pœnitentem velit à gremio suo rejicere, sed magis ad exemplum Dei, qui non vult mortem peccatoris, sed ut magis convertatur & vivat, sed potiùs misericorditer recipere, & saltem pœnam mortis condonare.*

4. Resp. ad tertium. Secundò: Ultimò supplicio afficiendi Hæretici relapsi etiam pœniteant, & Hæresin denuò abjurent, plenèque convertantur, *C. super eo. C. accusatus. h. t. in 6. C. ad abolendam. h. t. & ibi Abb. num. 1. Hofst. num. 9. Felin. n. 2. Barb. num. 20. Clar. l. c. n. 7. Farin. de Hæresi. q. 195. à n. 4. Castrop. cit. p. 2. n. 7.* Porro alii dicuntur relapsi verè & propriè, nimirum qui postquam convicti & confessi in Judicio Hæresin abjurârunt, id est, jure jurando execrati sunt, in eam iteram incidisse deprehensi sunt, deque eadem denuò convicti & confessi in Judicio fuerunt. Farin. *q. 195. à n. 1. Azor. l. c. 14. q. 1. & Pirh. h. t. n. 94.* & hos tradendos Seculari Judicio, & ab eo afficiendos esse ultimo supplicio extra dubium est, propter expressum textum *C. ad abolendam. §. illos quoque,* in hoc tamen notanda verba: *deprehensi in abjuratam Hæresin reincidisse;* propter quæ *Castrop. cit. p. 2. num. 7.* credit, illum, qui spontè à nullo alio præventus se ipsum manifestaret in Hæresin abjuratam reincidisse, evasurum mortem, ex ea ratione, quòd pœna mortis relapsi ideo irrogetur, quia præsumuntur fictè converti & esse incorrigibiles, pro quo citat Peniam. *p. 3. directior. comment. 12. vers. sed quid. Menoch. conf. 82. n. 168. & c.* unde etiam ait, idem esse, si relapsus sponte veniat, & non probetur metu probarionum sibi instantium venire, uti de hoc, si relapsus est publicus, ferè semper est præsumptio. Alii relapsi dicuntur fictione vel præsumptione juris, vel quia de Hæresi accusatus propter vehementem suspicionem in Judicio eam abjuravit, & postea de relapsu in eam denuò accusatus, eam confessus, vel de ea convictus, aut è contra priùs de ea accusatus plenè factus vel convictus, dein propter vehementem suspicionem accusatus denuò eam abjuraret, si parum enim refert ad hoc, ut quis computetur relapsus fictione juris, ut *Castrop. num. 9.* sive lapsus præsumptus præcedat, sive subsequatur, cum sufficiat, ut de uno lapsu constet indubitabiliter, & de altero præsumptione vehementi; ita Farin. *l. c. n. 13. Castrop. n. 8. Reiffenst. h. t. n. 322.* juxta clarum textum. *C. accusatus. h. t. in 6.* & taliter relapsos, uti & propriè relapsos ultimo supplicio afficiendos, asserit Reiffenst. & probabilius censet *Castrop. citatis Menoch. L. 1. conf. 82. n. 148. à Castrop. de justa Hæretic. punir. L. 2. c. 2. Burlat. L. 1. conf. 7. n. 15. Farin. q. 195. num. 17.* dicuntur, & alii relapsi fictione juris cit. *C. Accusatus.* qui post abjuratam unam in specie Hæresim & cum ea, ut mos est, abjurarunt simul generaliter omnes, denuò in Hæresim incidunt. Et hos ut verè relapsos condemnandos, & supplicio afficiendos nemini dubium esse possit, ait *Castrop. num. 12. cit. Glof. Archid. Gemin. cæterisque DD. in cit. c. Accusatus.* An verò idem sit, dum abjuratâ solâ Hæresi, in quam priùs quis incididerat, labitur dein in aliam diversæ speciei, conconvertunt AA. negant dici relapsum, & hinc ut talem puniendum. *Glof. in cit. c. accusatus. & ibi*

N

Jo.

Jo. And. n. 8. & 9. Eymer. p. 2. direct. q. 40. n. 5. Menoch. l. c. à num. 156. Suarez. de fide. d. 23. Econtra affirmant Archid. Gemin. Franck. ad cit. c. Accusatus. Mandos. Penia. Decian. &c. ex ea ratione, quod abjurans quamlibet Hæresim tacite abjuret omnes, quia abjurat recessum à divina revelatione per Ecclesiam proposita, qui in omni Hæresi includitur, promittitque tacite, se ab Ecclesia non recessurum, ob quam rationem, ait Castrop. n. 13. hanc opinionem sibi apparere omnino probabilem. Limitat tamen pro casu, quo quis prius de Hæresi vehementer suspectus eam abjuravit, & dein incidit in aliam diversæ speciei, eò quod prior illa abjuratio fuerit generalis, secus accidit, si post purgationem sui ab una Hæresi laboravit in aliam, cum purgans se ab unius Hæresis infamatione, non purget se ab omnibus, sicut abjurans unam, censetur abjurare omnes, pro quo citat Farin. q. 195. num. 30. Paramum de orig. inquisit. l. 5. q. 4. rub. de expedu. process. in casu fidei. num. 5.

4. Resp. Ad Tertium tertio. Hæresiarchas & Dogmatistas (quales non solum sunt illi, qui errores invenerunt & confinxerunt, sed ii, qui jam inventos & confixos quasi ex officio & consuetudine aliis publicè vel occultè prædicarunt, ut Farin. q. 179. n. 15. Eymer. l. c. p. 2. q. 39. Suar. citat. d. 23. f. 2. n. 11. Castrop. l. c. n. 15. non verò ii, qui consanguineos suos, aut unum alterumve privatum pervertunt, sine ulla misericordia brachio læulari tradendos, etsi signa conversionis & pœnitentiæ ostendant, defendunt Rojas tr. de Hæresi. p. 2. n. 339. assert. 43. Suar. l. c. n. 9. & inter alios acriter Simancas. de Cath. instit. tit. 47. à n. 50. ex ratione, quod in jure civili variis legibus hæc pœna iis statuatur. *L. cum qui servum. C. de Apost. L. quicumque. C. h. t. L. fin. C. de Judeis.* juri- que civili standum, dum Jure Canonico contrarium statutum non est, & usitatum non sit in pœnis imponendis Jus Canonicum impleri per Jus Civile. Et esto in Jure Canonico Hæreticos Pœnitentes admitti ad reconciliationem, id tamen intelligendum de Hæreticis communibus, & non de qualificatis, & à communi modo peccandi quoad Hæresim exorbitantibus. Quam Sententiam, etsi factis probabilem dicat Castrop. cit. p. n. 17. Probabiliorem tamen existimat oppositam, sive Hæresiarchas verè pœnitentes non esse tradendos brachio læulari, sed admittendos ad reconciliationem, citatis pro hac sententia Penia l. c. p. 2. comment. 64. vers. an autem. Eymer. p. 3. de Octavo modo terminandi. process. n. 188. Decian. l. 5. tract. crim. c. 45. n. 47. & adductis his rationibus: Quod jure Canonico hæc pœna illis non statuatur, quin & Berengarius, alique, de quibus constat fuisse Hæresiarchas, volentes converti, recepti sint ad gremium Ecclesiæ, quod leges civiles non habeant in hoc crimine locum, utpotè merè Ecclesiastico, nisi quando in foro Ecclesiæ puniuntur, & judicio læulari committuntur judicandi. Limitat nihilominus hanc suam sententiam Castrop. l. c. cum Penia, l. c. ita, ut Hæresiarchæ admittendi non sint ad reconciliationem, sit post longum tempus pluresque admonitiones jamjam tradendi Curiæ læulari pœ-

nitentiæ signa edunt, quia videntur id agere, non amore veritatis & conversionis, sed timore mortis instantis. Item, si comminationibus, promissis, præmiis, vel aliis exquisitis mediis conati pluribus falsam doctrinam persuadere. Item si Regem, Principem aliàsque personas principales conati sunt pervertere.

Quæst. 181. Num Hæretici quoque in Germania & Romano Imperio subje- Et pœnis temporalibus & corporali- bus hucusque enumeratis?

Resp. Hæretici laici Lutherani Augustanæ confessionis in foro civili dictis pœnis non subjacent, utpote qui, etsi ab Ecclesia recesserunt, vi tamen pacis & fœderis publici, nuncupati religiosi, à Pontifice non rejecti, sed eo permittente & tacite consentiente cunctis privilegiis, juribus, immunitatibus civilibus, non tamen Ecclesiasticis, unà cum Catholicis pacificè gaudent, praxi continua comprobante, Laym. l. 2. tr. 1. c. 16. num. 6. Pirh. b. 2. n. 83. Wiestn. b. 2. n. 62. Reiffenst. n. 340. Dicitur autem primò: *Hæretici laici*: Quia Clerici, si quidem in hæresim quamcumque etiam Lutheranam lapsi, pœnis temporalibus & corporalibus, v. g. carceris perpetui (non item ultimi supplicii) omnino subjacent, eisque Judice ab Ecclesiastico executivè affici possunt, tum quia quoad personas Ecclesiasticas Principes Laici per illum publicum tractatum nihil validè statuere poterunt. arg. c. *quæ in Ecclesiasticum. de constit.* cum leges, statuta, dispositiones Laicorum de Ecclesiis vel Ecclesiasticis Personis, etiam in favore earum factæ, omni valore careant. Tum quia Ecclesiæ quoad personas Ecclesiasticas nec tacite nec expressè fœdus illud religiosum aptobavit eximendo clericos à pœnis juris, imò contrarium hucusque approbavit, & hodie dum practicat; ita Reiffenst. n. 341. Dixi secundo: *Hæreticos Augustanæ Confessionis*; num etiam alterius Confessionis & Sectæ Hæretici, v. g. Calvinistæ, Zvingliani, Hugonotæ, &c. sint immunes à pœnis temporalibus & corporalibus, bene dicit dubitari posse Reiffenst. n. 42. eò quod per pacem illam publicam Passavii conditam, & postmodum Augustæ confirmatam, soli Hæretici Augustanæ, & non alterius Sectæ, imanes à pœnis & participes jurium & Privilegiorum Catholicorum redditi & declarati sint. Neque Hæreticos alterius Sectæ partem Osnabrugensem & Monasteriensem participes redditos esse dictorum privilegiorum, sufficienter ex eo argui videtur, quod pax illa nullo modo approbata, sed positivè reprobata, annullata & irrita declarata fuerit per bullam Innocentii X. hujus nom. Pontific. 19. incipientem *ex zelo domus Dei*, relata verbottenus à Reiffenst. b. t. n. 154. quidquid sit de eo, quod pax illa in foro civili observetur, an verò vi consuetudinis legitime prospectæ alterius Sectæ Hæretici à dictis pœnis immunes Catholicorum privilegiis gaudeant, resolvere non audeat Reiffenst. n. 344. illud tamen tanquam certum asserit. non expedire, ut Judex Ecclesiasticus istiusmodi Hæreticum laicum ob hæresim puniat, eò quod sine publica perturbatione id fieri vix possit.